

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SOCIALINIŲ REIKALŲ IR DARBO
KOMITETO VEIKLOS XI SEIMO V
(RUDENS)**

2014 m. rugsėjo mėn. – 2015 m. kovo mėn.

SESIJOS METU

A T A S K A I T A

Vilnius

2015

1. BENDROJI INFORMACIJA

1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas		
1.1	Seimo pavedimai komitetui	46
	Iš jų: kaip pagrindiniam komitetui	34
	kaip papildomam komitetui	12
1.2	ES teisės aktų svarstymas	3
1.3	Kitų komitetų prašymu pateiktos išvados	2
1.4	Komiteto iniciatyva sudarytos darbo grupės teisės aktų projektų rengimui	-
2. Posėdžiai ir klausymai		
2.1	Komiteto posėdžiai:	21
	iš jų išvažiuojamieji	2
	bendri posėdžiai su kitais komitetais	-
2.2	Klausymai	2
3. Parlamentinė kontrolė		
3.1	Svarstyta parlamentinės kontrolės klausimų	8
4. Pareiškimų ir raštų nagrinėjimas		
4.1	Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų	484
4.2	Parengta atsakymų ir raštų	504
5. Renginiai		
5.1	Surengta konferencijų, seminarų, diskusijų	9
6. Tarptautiniai ryšiai		
6.1	Surengta vizitų	2
6.2	Priimta delegacijų	-

2. AKTUALIAUSI KOMITETO DARBAI

2.1. XI SEIMO V (RUDENS) SESIJOS METU KOMITETO SVARSTYTI IR SEIMO PRIIMTI ĮSTATYMAI SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO SRITYJE

2014 m. rugsėjo 25 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 42, 43 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1151), Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo Nr. IX-1768 6 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1155), Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo Nr. IX-816 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1156), Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 34 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1157), Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 38, 45, 70 ir 73 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1158), Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 6 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1159), Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 6 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1160), Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo Nr. IX-2183 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1161), Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 30 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1163) ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 11, 12, 27, 28 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1165).

Šių įstatymų tikslas – įstatymų sąvokas suderinti su sąvokomis, įteisintomis Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo pataisomis, įsigaliojusiomis 2005 m. liepos 1 d. t. y., kur reikalinga, senąsias sąvokas pakeisti naujomis neįgaliojo, neįgalumo, darbingumo ir specialiųjų poreikių lygių sąvokomis.

2014 m. spalio 9 d. Seime vienbalsiai priimtas naujas Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas (Nr. XII-1215), kuriame nustatyti paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti teikimo asmenims ir šeimoms principai, finansavimo šaltiniai, formos, paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti gaunančių asmenų teisės ir pareigos, taip pat socialinio būsto ir savivaldybės būsto nuomos bei savivaldybės būsto pardavimo sąlygos ir tvarka.

Įstatyme reglamentuojama nauja paramos būstui išsinuomoti teikimo forma – nuomos ar išperkamosios nuomos mokesčių dalies kompensacija. Jame nustatoma, kad asmenys ir šeimos, turinčios teisę į socialinį būstą ir rinkos sąlygomis nuomojančios tinkamą būstą iš fizinių ar juridinių asmenų (išskyrus savivaldybes), turės teisę į nuomos ar išperkamosios nuomos mokesčių dalies kompensaciją.

Šią teisę turintys asmenys ir šeimos, norėdamos gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatyta tvarka su atitinkamu prašymu turės kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal deklaruotą gyvenamąją vietą, o jeigu asmuo gyvenamosios vietos neturi, – pagal savivaldybę, kurios teritorijoje gyvena.

Kompensacijos teikimo sąlygos nepriklausys nuo sudarytos sutarties rūšies, t. y. nuomodami būstą rinkoje išperkamosios būsto nuomos sąlygomis asmenys (šeimos) gaus tokio paties dydžio kompensacijas kaip ir nuomojantys be išsipirkimo teisės. Įvertinus valstybės finansines galimybes įstatyme įtvirtinta, kad nuomos ar išperkamosios nuomos mokesčių dalies kompensaciją gaunančių asmenų (šeimų) skaičius bus nustatomas atsižvelgiant į savivaldybės biudžetui skiriamą valstybės specialiąją tikslinę dotaciją, skirtą nuomos ar išperkamosios nuomos mokesčių dalies kompensacijoms mokėti, ir vadovaujantis įstatyme nustatyta tvarka apskaičiuotu nuomos ar išperkamosios nuomos mokesčių dalies kompensacijos dydžiu.

Naujomis nuostatomis Seimas taip pat nutarė, kad už kainą, Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotą pagal Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą, galės būti parduodami savivaldybės būstai. Tikimasi, kad ši nuostata sudarys sąlygas racionaliau valdyti, naudoti savivaldybės būstus ir jais disponuoti, nes dauguma būstų, kurie išnuomoti vadovaujantis LR Gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymu, yra seni ir juos reikia atnaujinti (modernizuoti), tačiau leidus juos parduoti kartu būtų sprendžiama socialinio būsto problema, nes savivaldybės gautų pajamų, kurias galėtų naudoti socialinio būsto fondo plėtrai, t. y. už gautas lėšas galėtų įsigyti ar statyti naujus savivaldybės būstus, kurie pirmumo teise būtų nuomojami socialinio būsto sąlygomis.

Seimas įstatyme įtvirtino ir saugiklius. Pagal priimtus pakeitimus, teisę į paramą būstui išsinuomoti asmenys ir šeimos praras bei paramos teikimas bus stabdomas ir nutraukiama socialinio būsto nuomos sutartis arba asmenys ir šeimos bus išbraukiami iš numatytų sąrašų, kai jų už kalendorinius metus deklaruotas turimas turtas ar gaunamos pajamos daugiau nei 20 proc. viršys nustatytus dydžius.

2014 m. spalio 14 d. Seime priimtas **Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 5 straipsnio pakeitimo įstatymas** (Nr. XII-1230). Įstatymu apribotas nedarbo draudimo išmokos skyrimas asmenims, kurie nebaigė privalomosios pradinės karo tarnybos ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos ir asmenims, kurie buvo paleisti iš privalomosios pradinės karo tarnybos anksčiau laiko, bet jos metu neįgijo pagrindinio karinio parengtumo.

2014 m. lapkričio 13 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 14 straipsnio pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1329),

kuriuo padidino ligos pašalpos, mokamos už trečią – septintą nedarbingumo dienas, dydį nuo 40 proc. iki 80 proc. pašalpos gavėjo buvusio darbo užmokesčio, suvienodinant ligos pašalpos dydį visu ligos laikotarpiu.

Įstatymu siekiama skatinti sergančius asmenis labiau rūpintis sveikata ir neiti į darbą sergantiems. Pagal šį įstatymą bus adekvačiau kompensuojamos prarastos dėl ligos apdraustųjų asmenų darbo pajamos, o tai didins paskatas mokėti socialinio draudimo įmokas.

Įstatymas įsigalioja 2015 m. sausio 1 d. Iki įstatymo įsigaliojimo iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų nuo trečiosios iki septintosios (įskaitytinai) laikinojo nedarbingumo dienos buvo mokama 40 proc., o nuo aštuntosios laikinojo nedarbingumo dienos – 80 proc. pašalpos gavėjo kompensuojamojo uždarbio dydžio ligos pašalpa.

2014 m. lapkričio 18 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimoms įstatymo Nr. I-954 1 straipsnio pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1334). Priėmus šį įstatymą buvo suderintos teisės aktuose vartojamos sąvokos, taip pat nustatytos vienodos kompensacijų mokėjimo sąlygos tiek nedirbantiems, tiek dirbantiems ir besimokantiems nepriklausomybės gynėjų vaikams, taip skatinant jaunuolius aktyviau dalyvauti darbo rinkoje ir ugdyti profesinius gebėjimus. Kartu nepriklausomybės gynėjų vaikams – bendrojo lavinimo mokyklų mokiniams – nustatytas toks pats kompensacijų mokėjimo pabaigos terminas, kaip ir kitų išmokų iš valstybės biudžeto (valstybinės našlaičių pensijos, šalpos našlaičių pensijos). Įstatymas įsigaliojo 2014 m. lapkričio 27 d.

2014 m. lapkričio 18 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2015 metais, įstatymą** (Nr. XII-1333). Šiuo teisės aktu patvirtintas 2015 m. pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis eurai, taikomas apskaičiuojant valstybės politikų, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų pareigines algas, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjų atlyginimus ir karių tarnybinius atlyginimus bei kitas teisės aktuose nustatytas išmokas.

Siekiant įgyvendinti 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyvą 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžetų sistemoms **2014 m. lapkričio 20 d.** Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo Nr. IX-547 1, 2, 9, 11, 15 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16 straipsniu ir priedu įstatymą** (Nr. XII-1345). Į

įstatymą perkeltos Direktyvos nuostatos dėl: 1) tiksliai apibrėžtų siektinų rodiklių ir mechanizmų, kurių reikia norint laiku vykdyti veiksmingą stebėseną, nustatymo, 2) atsakomybės, kai nesilaikoma skaitinių fiskalinių taisyklių.

Pagal įstatymą Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – Fondo) biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu kasmet bus tvirtinama Fondo struktūrinio postūmio užduotis ateinantiems kalendoriniams metams ir jos gairės kitiems dvejiems metams, o informacija apie Fondo struktūrinio postūmio užduoties vykdymą bus pateikiama Fondo biudžeto vykdymo ataskaitos aiškinamajame rašte. Kasmet tvirtinama užduotis leis didinti nacionalinę atsakomybę už ES fiskalinių taisyklių įgyvendinimą, o šios užduoties vykdymas sumažins grėsmes pasikartoti neapdairiai biudžeto politikai bei padės apsisaugoti nuo skolų krizės ateityje.

Įstatymas bus taikomas rengiant, tvirtinant, vykdanč, vertinant 2016 metų ir vėlesnių metų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą ir atsiskaitant už 2016 metų ir vėlesnių metų Fondo biudžeto vykdymą.

2014 m. lapkričio 20 d. Seimas nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo 2013 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ (Nr. XII-1355) patvirtino Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – Fondas) 2013 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, sudarytą iš Fondo 2013 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir Fondo 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio.

2014 m. gruodžio 2 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo Nr. VIII-1509 25 straipsnio pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1368). Įstatymas buvo priimtas siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. gruodžio 11 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo (2003 m. lapkričio 11 d. redakcija) 25 straipsnio 5 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. 309 patvirtintų Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatų 103.5 punkto atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo (2003 m. lapkričio 11 d. redakcija) 27 straipsnio 1 daliai“.

Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 25 straipsnio 5 dalies nuostata „kai per šį terminą nei vienas iš asmenų, turinčių teisę į šią išmoką, nesikreipė, ši išmoka skiriama pirmajam prašymą pateikusiam asmeniui, turinčiam teisę į šią išmoką, jeigu jis kreipėsi per 3 metus nuo apdraustojo

mirties dienos“ prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, 52 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Įgyvendinant Konstitucinio Teismo 2013 m. gruodžio 11 d. nutarimą, taip pat įvertinant, kad asmenys, turintys teisę į vienkartinę draudimo išmoką apdraustajam mirus, turėtų pakankamai laiko apie ją sužinoti, prašymo pateikimo terminas nustatomas ne vėliau kaip 3 mėnesiai po nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos pripažinimo draudiminiu įvykiu. Taip pat įvertinę tą aplinkybę, kad gali būti kreipiamasi dėl vienkartinės draudimo išmokos apdraustajam mirus skyrimo, kai yra negimęs apdraustojo vaikas, nustatoma, kad tuo atveju, jei kreipiamasi dėl vienkartinės draudimo išmokos skyrimo po apdraustojo mirties gimusiam jo vaikui, kuris gimė po nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos pripažinimo draudiminiu įvykiu dienos, prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vaiko gimimo dienos.

Įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą.

2014 m. gruodžio 2 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 4, 8, 10, 12, 17, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1366) ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6, 7, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. XI-1773 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymą (Nr. XII-1367).

Šių įstatymų pagrindinis tikslas – padidinti piniginių socialinės paramos tikslingumą ir veiksmingumą. Jais nuo 2015 m. sausio 1 d. nustatytas vienodas piniginių socialinės paramos (socialinės pašalpos ir kompensacijų) teikimo modelis visose savivaldybėse. T. y. nuo šios datos piniginė socialinė parama teikiama kaip savarankiškoji savivaldybių funkcija, finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų.

Toks sprendimas priimtas apibendrinus ir įvertinus penkių bandomųjų savivaldybių (Akmenės, Panevėžio, Radviliškio, Raseinių ir Šilalės rajonų savivaldybės) piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo praktiką ir rezultatus vykdant savarankiškąją savivaldybių funkciją. Šiose savivaldybėse nuo 2012 m. sausio 1 d. piniginių socialinės paramos teikimas buvo priskirtas savarankiškajai savivaldybių funkcijai. Nustatyta, kad šiose savivaldybėse piniginė socialinė parama buvo teikiama veiksmingiau: skiriama tiems, kam iš tiesų jos labiausiai reikia, taikomos efektyvios priemonės užkertant kelią galimiems piktnaudžiavimams, sudarant sąlygas didinti nepasiturinčių gyventojų integraciją į darbo rinką, racionaliau naudojamos tam skiriamos lėšos. Nuo 2014 m. sausio 1 d. savarankiškajai savivaldybių funkcijai buvo priskirtas likusių savivaldybių socialinės pašalpos teikimas. Keičiamais įstatymais nuo 2015 m. sausio 1 d.

savarankiškai savivaldybių funkcijai perduotas ir kompensacijų teikimas.

Įstatymu taip pat numatytas piniginės socialinės paramos teikimo mechanizmas įsigaliojus naujoms įstatymo nuostatom. Įtvirtinta, kad teikdamos piniginę socialinę paramą savivaldybių tarybos patvirtintų Piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, kuriame nustatytų šios paramos teikimo procedūras. Nustatyta, kad savivaldybės tarybos nustatyta tvarka ir pagrindais savivaldybės galėtų teikti ir kitą įstatyme nenumatytą socialinę paramą. Nustatyta, kad ne tik Lietuvos Respublikos Seimui priėmus įstatymus arba Vyriausybei priėmus nutarimus vykdant įstatymus, dėl kurių keičiasi valstybės biudžeto ir (ar) savivaldybių biudžetų einamųjų biudžetinių metų išpareigojimai teikiant piniginę socialinę paramą, bet taip pat esant ekonominei krizei šalyje, regioniniams socialinės ekonominės raidos pokyčiams savivaldybėse ar padidėjus energijos ar kuro (žaliavos), naudojamų būstui šildyti ar karštam vandeniui ruošti, kainoms rinkoje, savivaldybių vykdomosios institucijos teisės aktų nustatyta tvarka peržiūri lėšų poreikį piniginei socialinei paramai finansuoti. Nepakankant lėšų piniginei socialinei paramai teikti, papildomos lėšos savivaldybėms būtų skiriamos iš valstybės biudžeto. Priimti kiti įstatymo pakeitimai siekiant, kad piniginės socialinės paramos teisinis reguliavimas taptų aiškesnis ir taiklesnis.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6, 7, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. XI-1773 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XII-1367 yra įteisinamas kompensacijų nepasiturintiems gyventojams teikimo įgyvendinimas vykdant savarankiškąją savivaldybių funkciją.

2014 m. gruodžio 9 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 3 priedo pakeitimo ir kai kurių su juo susijusių įstatymų pripažinimo netekusiais galios įstatymo Nr. XII-681 6 straipsnio pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1391). Atsižvelgiant į šalies finansines galimybes, fiskalinę drausmę ir į tai, kad neįmanoma vienu metu įgyvendinti valstybės priimtų išpareigojimų ir 2015 metais didinti šiuo metu esamą valstybės tarnautojų darbo užmokestį, šiuo įstatymu buvo metams nukeltas valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių kategorijų intervalų mažinimas. Įstatymas įsigaliojo 2014 m. gruodžio 23 d.

2014 m. gruodžio 9 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2015 metų rodiklių patvirtinimo įstatymą** (Nr. XII-1392), kuriuo patvirtino 3 239 469 289 Eur pajamų, 3 394 548 310 Eur išlaidų (planuojamas metų rezultatas – išlaidos viršija pajamas 155 079 021 Eur).

Fondo biudžeto 2015 metų pajamos didėja 9,3 proc. (276, 1 mln. Eur), lyginant su 2014 m. laukiama pajamų suma, o neįvertinus asignavimų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir kitų

valstybės piniginių išteklių, pajamos didesnės 7,4 proc. (219,9 mln. Eur). Bendra asignavimų iš valstybės biudžeto suma – 56,2 mln. Eur, iš jų: 52,1 mln. Eur valstybinėms socialinio draudimo senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijoms kompensuoti ir 4,1 mln. Eur 2014-2015 metais iš bankų paimtų paskolų palūkanoms dengti.

Didžiausią pajamų dalį sudaro draudėjų socialinio draudimo įmokos – 2 779,2 mln. Eur ir apdraustųjų – 294,5 mln. Eur. Savarankiškai dirbančių asmenų socialinio draudimo įmokos sudaro apie 93,1 mln. Eur, o savanoriškai apsidraudusių – 1,4 mln. Eur.

Fondo biudžeto 2015 metų išlaidos 3,8 proc. (124,8 mln. Eur) didesnės nei laukiama 2014 m. Didžiausią Fondo biudžeto išlaidų dalį sudaro išlaidos pensijų socialiniam draudimui – 2 441,6 mln. Eur (71,9 proc. išlaidų). Dėl draudžiamųjų pajamų ir bazinės pensijos perskaičiavimo į eurus nuo 2015 m. sausio 1 d. išlaidos pensijoms didėja 11,2 mln. Eur (draudžiamosios pajamos didėja 0,05 Eur ir sudaro 431 Eur, o bazinė pensija didėja 0,74 Eur ir sudaro 105 Eur). Pensijų padidinimui nuo 2015 m. liepos 1 d. numatyta 22,7 mln. Eur (draudžiamosios pajamos ir bazinė pensija didės 3 Eur ir sudarys atitinkamai 434 Eur ir 108 Eur).

2015 metais vidutinė senatvės pensija, turint būtinąjį stažą, didėja 2,4 proc. (5,88 Eur) ir sudaro 255,2 Eur.

Patvirtintos Fondo biudžeto išlaidos ligos ir motinystės socialiniam draudimui – 418,3 mln. Eur, nedarbo socialiniam draudimui – 131,7 mln. Eur, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniam draudimui – 18,3 mln. Eur. Lėšų, pervedamų į pensijų fondus, suma pagal patvirtintą 2 proc. pensijų draudimo įmokos dalies tarifą sudaro 142,5 mln. Eur.

2015 metų Fondo biudžeto išlaidose nebėra numatytas užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų finansavimas.

Fondo biudžeto 2015 metais sukauptas rezultatas – minus 3 480,2 mln. Eur.

2014 m. gruodžio 9 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo NR. IX-110 8, 16, 18¹ ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1395), kuriuo nuo 2015 m. sausio 1 d. kitaip sureguliuo apdraustųjų asmenų iki 26 metų, neįgijusių reikalaujamo stažo dėl svarbių priežasčių – mokymosi – teisę gauti ligos, motinystės, tėvystės ir motinystės (tėvystės) socialinio draudimo pašalpas.

Siekiant nevaržyti jaunų asmenų galimybių įsidarbinti, įstatyme atsisakyta anksčiau nustatytos sąlygos - tapti apdraustuoju per 3 mėnesius nuo mokslo baigimo, o teisę gauti minėtas ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpas susieta su draudiminiu įvykiu (laikinuoju nedarbingumu ar motinyste, tėvyste, motinyste (tėvyste)), jeigu jis įvyko apdraustajam asmeniui

atitinkamai per 6 (ligos atveju) ar 12 mėnesių (motinystės, tėvystės ar motinystės (tėvystės) atveju) nuo mokslo baigimo.

Pagal įstatymą teisę gauti motinystės (tėvystės) pašalpą taip pat turi asmenys, kuriems už tą patį vaiką prieš tai buvo mokėta motinystės ar tėvystės pašalpa pagal naujas taisykles, jeigu atostogos suteikiamos nuo kitos dienos po nėštumo ir gimdymo atostogų ar tėvystės atostogų pabaigos.

2014 m. gruodžio 9 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo NR. I-1336 4, 5, 9, 29 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1393) ir **Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo NR. I-549 2 straipsnio pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1394), kuriais patikslino tradicinių ir kitų valstybės pripažintų religinių bendruomenių ir bendrijų dvasininkų ir vienuolių privalomojo draudimo valstybės lėšomis tvarką, atsižvelgiant į Valstybės kontrolės 2013 m. liepos 12 d. valstybinio audito ataskaitoje pateiktas rekomendacijas.

Įstatyme Nr. XII-1393 nustatyta, kokiais atvejais dvasininkai ir vienuoliai draudžiami valstybės lėšomis pagrindinei socialinio draudimo pensijos daliai, t. y.: kai jie neturi būtinojo senatvės pensijai valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, negauna valstybinės socialinio draudimo pensijos ir kai jų draudžiamųjų pajamų suma per kalendorinius metus yra mažesnė už atitinkamų metų 12 vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų. Įgyvendinus šią nuostatą numatoma sutaupyti apie 0,5 mln. Lt Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų.

Be to, minėtuose įstatymuose įvardinti kriminalinės žvalgybos slaptieji dalyviai (vietoj operatyvinės veiklos slaptųjų dalyvių), kaip jie įvardinti Kriminalinės žvalgybos įstatyme.

Siekiant supaprastinti, pagreitinti ir padaryti priimtinesniu bei patogesniu draudėjui socialinio draudimo įmokų įsiskolinimo atidėjimo procesą, įstatymu Nr. XII-1393 Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniams skyriams (toliau – VSDFV teritoriniai skyriai) suteikta teisė atidėti socialinio draudimo įmokų įsiskolinimo, neviršijančio 30 tūkst. Eur, mokėjimą iki vieno metų ir priskaičiuotų nuo pavėluotai pervestų įmokų delspinigių, neviršijančių 30 tūkst. Eur, išieškojimo laiką iki vieno metų. Šiais pakeitimais leista VSDFV teritoriniams skyriams atidėti ne tik savarankiškai dirbančių asmenų įsiskolinimą, kaip anksčiau nustatyta, bet ir kitų draudėjų.

Be to, įstatymu Nr. XII-1393 suteikta teisė VSDFV teritoriniams skyriams atleisti nuo delspinigių ir baudų, neviršijančių 30 tūkst. Eur, mokėjimo.

2014 m. gruodžio 11 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4, 7, 8, 16, 19 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. XI-1792 2 straipsnio pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1409), kuriuo paliko toliau galioti palengvintą socialinio

draudimo įmokų mokėjimo tvarką daliai individualių įmonių savininkų, mažųjų bendrijų narių, taip pat ūkinių bendrijų tikrųjų narių (toliau – savarankiškai dirbantys asmenys), pagal kurią socialinio draudimo įmokos mokamos tik nuo išsiimamų asmeniniams poreikiams lėšų, kurios deklaruojamos Valstybinei mokesčių inspekcijai kaip su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos.

Minėta tvarka socialinio draudimo įmokas mokės visi pradedantys savarankiškai dirbti - vienus metus nuo pirmosios veiklos pradžios, jauni asmenys iki 29 metų, senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjai, taip pat asmenys, kurie jau yra apdrausti socialiniu draudimu kaip dirbantys kitais pagrindais. Pataisomis siekiama skatinti pradedančius verslą ir socialiai jautrių grupių verslumą.

Kiti savarankiškai dirbantys asmenys socialinio draudimo įmokas turės mokėti nuo išsiimamų asmeniniams poreikiams lėšų sumos, ne mažesnės kaip minimalioji mėnesinė alga.

Įstatymas įsigaliojo 2015 m. sausio 1 d.

2014 m. gruodžio 16 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 17, 21 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1455), kuris yra Civilinio proceso kodekso 145, 147, 499, 648, 688, 689, 710 ir 713 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-1452 lydimasis teisės aktas.

Įstatymais siekiama piniginių lėšų apribojimą tvarkyti elektroninėmis priemonėmis. Išplėtus įstaigų, kuriose esančiose sąskaitose piniginių lėšų apribojimas, areštas ar piniginių lėšų nurašymas bus galimas elektroninėmis priemonėmis, ratą bus taupomi žmogiškieji ir finansiniai ištekliai. Antstoliai, kitos institucijos ar pareigūnai, turintys teisę areštuoti ar duoti nurodymus nurašyti skolininko lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos, šiuos veiksmus galės atlikti per vieną sistemą, bus užtikrintas proporcingas skolininko lėšų paskirstymas, kai tų lėšų nepakanka visiems reikalavimams patenkinti, nereikės kurti ir palaikyti kitų informacinių sistemų.

Šie įstatymai įsigalioja 2015 m. rugpjūčio 1 d.

2014 m. gruodžio 16 d. Seimas priėmė **Lietuvos Respublikos darbo kodekso 75¹, 98, 268, 287, 288, 293 straipsnių pakeitimo ir 301 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą** (Nr. XII-1435), **Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 11 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 11¹ straipsniu įstatymą** (Nr. XII-1436) ir **Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo Nr. IX-1672 2 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymą** (Nr. XII-1437). Priimtų įstatymų uždaviniai – nustatyti, kad darbdaviai turėtų sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui atlyginimą už darbą bei teisės aktų nustatytus mokesčius, o bedarbis

privalėtų grąžinti tas nedarbo socialinio draudimo išmokas už laikotarpį, kai dirbo nelegaliai ir gavo atlyginimą; taip pat nustatyti, kad darbdavių žinios iš darbuotojų saugos ir sveikatos srities privalomai tikrinamos tik pradedant veiklą; nustatyti, kad Trišalės tarybos sekretoriato funkcijas skiriančią tarpininką (nagrinėjant kolektyvinius darbo ginčus) ir sudarant darbuotojų ir darbdavių atstovų sąrašus atliks Trišalės tarybos pirmininkas; nustatyti, kad darbo ginčų komisijos posėdžiai fiksuojami garso įrašu. Įstatymais siekiama mažinti darbdavių paskatas nelegaliai įdarbinti asmenis ir naudoti darbo jėgą nemokant mokesčių, skatinti sąžiningą konkurenciją, užtikrinti darbuotojų teises gauti teisingą apmokėjimą už darbą bei socialines garantijas. Įstatymais nustatoma pareiga bedarbiui grąžinti nedarbo socialinio draudimo išmokas, jeigu jis dirbo nelegaliai ir gavo atlyginimą. Išmokėtos nedarbo draudimo išmokos grąžinti nereikia tuo atveju, jeigu bedarbis, kuris dirba nelegalų darbą, apie tai praneša bent vienai iš nelegalaus darbo kontrolę vykdančių institucijų.

Įstatymais siekiama sumažinti našą darbdaviams, atsisakant pakartotinio darbdavio (įmonės, įstaigos, organizacijos ar kitos organizacinės struktūros vadovo ar fizinio asmens) atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais ir paliekant tik pirminį atestavimą bei aiškiai įvardinti, kad darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais darbdaviui įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose atstovauja jų vadovas. Be to, Darbo kodekso pakeitimo 1 ir 4 straipsnių nuostatos siūlomos atsižvelgiant į tai, kad Trišalės tarybos sekretoriatą nuspręsta reorganizuoti, prijungiant jį prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir taip siekiant išvengti funkcijų dubliavimo, bei atsižvelgiant į Šešiolicijos Vyriausybės 2012–2016 m. programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, tikslus. Minėtos programos 407 punkte nustatyta, kad bus tobulinamas valstybės valdymas perskirstant valstybės institucijų funkcijas taip pašalinant jų dubliavimą. Šios programos 409 ir 417 punktuose numatyta, kad bus siekiama optimizuoti ministerijų bei kitų institucijų funkcijas, neatidėliotinai bus reorganizuojamos valstybinio valdymo ir kontrolės institucijos ir įstaigos, aiškiai dubliuojančios viena kitą. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2014 m. sausio 1 d. įsigaliojo Civilinio proceso kodekso pakeitimai, pagal kuriuos neberašomi rašytiniai teismo posėdžio protokolai, o kiekvienas žodinis bylos nagrinėjimas fiksuojamas teismo posėdžio garso įrašu, Darbo kodekso pakeitimo 5 ir 6 straipsnio nuostatomis siūloma darbo ginčų komisijos posėdį fiksuoti garso įrašu, kuris būtų šios komisijos posėdžio protokolas. Darbo kodekso pakeitimo 7 straipsnio nuostatos dėl Darbo kodekso 301 straipsnio pripažinimo netekusiu galios siūlomos, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo 2014 m. gegužės 8 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo priedėlio (2008 m. lapkričio 6 d. redakcija), Lietuvos Respublikos darbo kodekso 298 straipsnio (2002 m. birželio 4 d. redakcija), 301 straipsnio (2012 m.

birželio 26 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, kuriame minėtas straipsnis buvo pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai.

2.2. EUROPOS SĄJUNGOS (ES) REIKALŲ SVARSTYMAS IR SPRENDIMAS

2014 m. gruodžio 17 d. kaip specializuotas komitetas svarstė **Europos Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos centriniam bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „2015 m. metinė augimo apžvalga“** (Nr. KOM(2014)902 galutinis) (Nr. ES-14-80) ir **Komisijos ir Tarybos bendros užimtumo ataskaitos projektą, pridedamą prie Komisijos komunikato „2015 m. metinė augimo apžvalga“** (Nr. KOM(2014)906 galutinis) (Nr. ES-14-84).

Išnagrinėjęs komunikatą ir jo priedą, komitetas pritarė Ūkio ministerijos pateiktoje pozicijoje dėl KOM(2014)902 galutinis ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtoje pozicijoje dėl KOM(2014)906 galutinis siūlomos Lietuvos Respublikos pozicijos nuostatomis.

Komunikate pateikiami pasiūlymai dėl ES prioritetų ateinantiems 12 mėnesių ekonominės ir biudžetinės politikos srityje bei dėl reformų, kurios paskatintų augimą ir darbo vietų kūrimą. Šiuo dokumentu yra pradedamas naujas (penktasis) ES ekonominės politikos koordinavimo ciklas – Europos semestras. Šiame dokumente daugiausia dėmesio skiriama tam, kad Europoje vėl būtų kuriamos tvarios darbo vietos ir paspartėtų ekonomikos augimas. Komisija rekomenduoja ekonominę ir socialinę politiką vykdyti trimis pagrindinėmis kryptimis: investicijų skatinimas, struktūrinių reformų spartinimas ir atsakingo fiskalinio konsolidavimo vykdymas. Komunikate Komisija pateikė 2014 m. rudens prognozės išvadas. Komisija siūlo supaprastinti ir sustiprinti Europos semestrą: suteikti daugiau konkretumo ir didesnę politinį vaidmenį, grindžiamą trimis metinėje augimo apžvalgoje pateiktomis kryptimis. Europos semestru suteikus daugiau konkretumo, turėtų sustiprėti socialinė rinkos ekonomika ir padidėti ekonominės politikos koordinavimo ES lygmeniu veiksmingumas, padidėtų dalyvių, įskaitant socialinius partnerius, atskaitomybė ir atsakomybė. Vykdam naująją ekonominės politikos ciklą bus supaprastinti Komisijos teikiami dokumentai, sumažinti ataskaitų teikimo reikalavimai valstybėms narėms, procesas taps atviresnis ir daugiašališkesnis.

Komunikato priede – bendros užimtumo ataskaitos projekte – analizuojama užimtumo padėtis Europoje ir valstybių narių politinis atsakas. Ataskaitoje parodyta, kad didelės struktūrinės reformos atsiperka. Joje taip pat analizuojamos užimtumo didinimo galimybės ir visos ES socialinės politikos rezultatai. Konstatuojama, kad užimtumas ir socialinė padėtis toliau kelia susirūpinimą; reikia tęsti reformas, kuriomis remiamos gerai veikiančios darbo rinkos; investicijos į žmogiškąją

kapitalą per švietimą ir mokymą padidins produktyvumą; mokesčių ir išmokų sistemos turėtų prisidėti prie darbo vietų kūrimo; modernizuojamos socialinės apsaugos sistemos.

2015 m. sausio 21 d. kaip specializuotas komitetas apsvartė **Europos Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2015 m. Komisijos darbo programa. Nauja pradžia“** (Nr. KOM(2014)910 galutinis) (Nr. ES-14-85).

Įvertinęs komunikate pateiktus pasiūlymus ir 2015 metais Lietuvai aktualiausių ES darbotvarkės klausimų sąvadą, kuriam pritarta 2015 m. sausio 6 d. Vyriausybės pasitarimo metu, komitetas pažymėjo, kad 2015 m. Europos Komisijos darbo programos pasiūlymais turėtų būti stiprinamas socialinis aspektas ir jo tvarumas siekiant mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, ir pasiūlė Europos reikalų komitetui ir Užsienio reikalų komitetui labai aktualių ir aktualių ES teisės aktų kategorijoms priskirti septynis ES teisės aktus ir dokumentus, paskyrė komiteto narius, atsakingus už dalyvavimą pozicijos rengimo ir derinimo procese, taip pat priėmė sprendimą dėl tikslingumo svarstyti dokumentų atitikimą subsidiarumo principui.

Labai aktualiai ES teisės aktų kategorijai komitetas priskyrė Integracijos ir galimybių įsidarbinti darbo rinkoje didinimą (L. Kazlavickas ir R. Popovienė, subsidiarumą svarstyti), Strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūrą (R. J. Dagys ir M. Zasčiurinskas, subsidiarumo nesvarstyti), Darbo jėgos judumo dokumentų rinkinį (ši iniciatyva buvo 2014 m. EK darbo programoje) (R. J. Dagys ir K. Miškinienė, subsidiarumą svarstyti) ir Europos migracijos darbotvarkę (L. Kazlavickas ir A. Sysas, subsidiarumo nesvarstyti).

Aktualiai ES teisės aktų kategorijai komitetas priskyrė Glaudžiau integruotos ekonominės ir pinigų sąjungos dokumentų rinkinį (J. Kvetkovskij ir R. Sargūnas, subsidiarumo nesvarstyti), Darbuotojų informavimo ir konsultavimo srities trijų direktyvų išdėstymą nauja redakcija ir sujungimą (buvo 2014 m. EK darbo programoje) (L. Kazlavickas ir J. Kvetkovskij, subsidiarumą svarstyti), Socialinės statistikos integravimą (buvo 2014 m. EK darbo programoje) (M. Zasčiurinskas ir J. Varkala, subsidiarumą svarstyti).

Komitetas taip pat pateikė Seimo Europos reikalų ir Užsienio reikalų komitetams informaciją apie Lietuvos Respublikos Seimo prioritetų, kuriuos, apsvartęs 2013 ir 2014 metų Europos Komisijos teisėkūros ir darbo programas, savo išvadose yra išskyręs komitetas, svarstymo stebėsenos rezultatus.

2.3. KOMITETO PARLAMENTINĖ KONTROLĖ

2014 m. rugsėjo 24 d. posėdyje Socialinių reikalų ir darbo komitetas tęsė parlamentinę kontrolę **dėl pasirengimo socialinės globos įstaigų licencijavimui eigos**. Šalyje licencijuojamos 447 socialinės globos įstaigos, nuo 2015 m. sausio 1 d. licencija socialinei globai teikti yra privaloma.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktais duomenimis, iki 2014 m. rugsėjo 24 d. 180 įstaigų jau buvo išduotos 262 licencijos, 15 įstaigų atsisakyta išduoti licencijas. Kaip vienos iš pagrindinių licencijų gavimo problemų įvardyta globos įstaigų personalo struktūros ir skaičiaus neatitikimas reikalavimams, nepakankamas gyvenamųjų patalpų plotas ir higienos patalpų skaičius.

Pažymėta, kad įstaigoms, kurios įgyvendina Stacionarių socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūros modernizavimo programą licencijos iki 2014 m. gruodžio 31 d. bus išduodamos netaikant reikalavimų patalpoms ir higienos pasui. Dėl šios išimties apie 77 įstaigos turėtų gauti licencijas.

Išklaušę Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informaciją apie globos įstaigų licencijavimo eigą, komiteto nariai paprašė ministerijos kitam posėdžiui pateikti patikslintą informaciją, kiek ir kokių įstaigų iki metų pabaigos negaus licencijų ir kas bus daroma su šių įstaigų gyventojais. „Dėl vykdomo licencijavimo negali nukentėti paslaugų gavėjai“, – sakė komiteto pirmininkė Kristina Miškinienė.

Komitetas, vykdydamas parlamentinę kontrolę, **2014 m. lapkričio 26 d.** aptarė **valstybinio audito ataskaitą „Įvaikinimo organizavimas“**. Valstybės kontrolės atstovai, pristatydami valstybinio audito rezultatus, akcentavo esmines šios srities problemas: dalis vaikų nesiūloma įvaikinti, nes nepakankamai įvertinama vaiko galimybė būti įvaikintam; nepakankamai išsamiai ištiriamas galimų įvaikintojų tinkamumas įvaikinti ir gebėjimas patenkinti vaikų poreikius; 65 proc. (100 iš 154) siūlymų įvaikinti pateikiami keletą kartų, nes galimų įvaikintojų vaikui parinkimas turi trūkumų, todėl didėja nesėkmingo įvaikinimo rizika; šeima po įvaikinimo nelydima, todėl neužtikrinama tinkama vaiko interesų apsauga ir laiku neteikiama pagalba šeimai, kuriai kyla problemų; nesisteningai vykdomas viešinimas neskatina įvaikinti ir kita. Komitetas su Socialinės apsaugos ir darbo bei Sveikatos apsaugos ministerijų ir Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos atstovais aptarė iškeltas problemas bei galimus sprendimo būdus, kaip paskatinti įvaikinimo procesą.

2014 m. lapkričio 26 d. ir gruodžio 17 d. posėdžiuose komitetas svarstė **žmonių su negalia bendruomenei opius klausimus**, pateiktus asociacijos „Lietuvos neįgaliųjų forumas“ 2014 m. lapkričio 21 d. kreipimesi. Apsvarstęs šiuos klausimus, komitetas pasiūlė Vyriausybei iki 2015 m. rugsėjo 1 d.:

- Apsvarstyti galimybę tobulinti Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija) institucinį įgyvendinimo mechanizmą, užtikrinant Konvencijos įgyvendinimo koordinavimo ir stebėsenos funkcijas Vyriausybės lygiu;

- Patobulinti neįgaliųjų socialinės reabilitacijos bendruomenėse paslaugų projektų finansavimo aprašą ir kitus socialinių paslaugų teikimą (iš jų – ir neįgaliesiems) reglamentuojančius teisės aktus, įtraukiant neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) atstovus ir atsižvelgiant į jų pastabas bei pasiūlymus;

- Nuolat skirti daugiau dėmesio ir lėšų neįgaliųjų socialinei integracijai: pirmiausia – užtikrinti 2015 metų priemonių finansavimą, o vėliau – didinti Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos programos finansavimo lygį iki prieškrizinio laikotarpio lygio, nustatant konkrečias tikslines priemones neįgaliųjų poreikiams tenkinti (fizinei aplinkai ir būstui pritaikyti bei kita); užtikrinti informacijos neįgaliesiems prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse, ir įvairaus amžiaus neįgaliesiems;

- Suaktyvinti bendradarbiavimą su Neįgaliųjų reikalų taryba ir neįgaliųjų NVO atstovais rengiant Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos programos įgyvendinimo 2016-2019 metų priemonių planą,- nuolat informuojant juos apie eigą ir su jais derinant;

- Labiau įtraukti regionuose veikiančias ir įvairias paslaugas teikiančias NVO į socialinės globos įstaigų institucinės pertvarkos procesą;

- Iš esmės patobulinti neįgaliųjų profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo modelį, siekiant geresnių profesinės reabilitacijos rezultatų (didesnio neįgaliųjų įdarbinimo, ilgesnio jų išsilaikymo darbo rinkoje, mažesnių išlaidų vieno neįgaliojo profesinei reabilitacijai).

2014 m. gruodžio 17 d. posėdyje komitetas išklauė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informaciją apie tolesnę **licencijavimo eigą**. Ministerijos atstovai pažymėjo, kad iš esmės didžioji dalis socialinės globos įstaigų jau yra gavę licencijas. Iš 46 licencijų dar neturinčių įstaigų, licencijos iki 2015-01-01 rizikuoja negauti tik 20 įstaigų dėl konkrečių priežasčių: reikalingas programos suderinimas su Narkotikų, alkoholio ir tabako kontrolės departamentu; steigimo dokumentų tvarkymas; rengiami dokumentai ir artimiausiu metu žadama kreiptis dėl licencijos gavimo; įstaiga šiuo metu neteikia paslaugų.

2014 m. gruodžio 17 d. Socialinių reikalų ir darbo komitete aptarta projekto „**Lietuvos socialinio modelio, apimančio užimtumo didinimą, darbo santykių reglamentavimo tobulinimą ir socialinio draudimo tvarumą, sukūrimas**“ (toliau – Projektas) **įgyvendinimo eiga.**

Prof. Tomas Davulis pristatė komitetui darbo santykių tobulinimo kryptis, kuriomis siekiama daugiau ir įvairesnių darbo formų įteisinimo, paprastesnio įdarbinimo, lankstesnio darbo laiko nustatymo, didesnių galimybių derinti darbą su įsipareigojimais šeimai, taip pat mokytis ir kelti kvalifikaciją sudarymo.

Prof. Romui Lazutkai pristačius pensijų socialinio draudimo pertvarkos rekomendacijas, susijusias su bazinės pensijos finansavimu iš valstybės biudžeto lėšų, lubų įmokoms nustatymu, pensijų dydžio formulės pakeitimu, pensijų indeksavimu, komiteto nariai pasiūlė įtraukti į tolesnį teisės aktų projektų derinimą Finansų ministerijos atstovus.

Konstatuota, kad šį projektą vėluojama užbaigti (nustatytas terminas – iki 2014 m. lapkričio 30 d.) dėl užtrukusio dokumentų derinimo mokslininkų darbo grupėse ir su Projekto užsakovu – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Algimanta Pabedinskienė patikino komitetą, kad dalis teisės aktų projektų bus pateikta Seimo (Pavasario) sesijos metu. Komiteto narys Algirdas Sysas pasiūlė pateikti visus teisės aktų projektus iš karto, o ne atskiromis dalimis, kad juos nagrinėjant matytųsi visuma.

Komiteto pirmininkei Kristinai Miškinienei pasiūlius aktyviau viešinti projekto rezultatus, nes jie palies daugelį asmenų grupių, išsakyta nuomonė tolesnes diskusijas dėl rengiamų teisės aktų projektų surengti Seime.

2.4. KOMITETO RENGINIAI

Socialinių reikalų ir darbo komitetas, tęsdamas parlamentinę kontrolę **užimtumo didinimo politikos tema, 2014 m. spalio 22 d.** surengė šiuo klausimu tikslinę diskusiją su atitinkamų savivaldybių, kuriose jau ne vienus metus išlieka didžiausias nedarbo lygis, vadovais. Pagrindinis diskusijos tikslas buvo pasikeisti informacija apie investicijas ir verslo projektus, didinančius gyventojų užimtumą atitinkamose savivaldybėse, aptarti problemas, su kuriomis susiduriama bei pasiūlymus, kaip padidinti užimtumą ar gerinti verslo aplinką.

Išklauius diskusijoje dalyvavusius savivaldybių merus, prieita išvados, jog vykdoma užimtumo politika valstybės mastu nėra subalansuota. Nedelsiant būtina imtis priemonių tolygiai įvairių Lietuvos regionų plėtrai užtikrinti. Visi merai pažymėjo, kad jie neturi patrauklių bei lanksčių svertų paskatinti darbdavius steigti verslą jų savivaldybėse. O juk darbo vietas kuria būtent verslas, tokiu būdu skatindamas ūkio plėtrą, kuriam itin svarbi mokestinė politika. Žemės mokestis, kurio

dydį gali nustatyti savivaldybės, verslui steigtis vienoje iš jų, deja, bet neturi jokios lemiamos įtakos. Todėl atsižvelgiant į diskusijoje išsakytas merų nuomones, paprašyta Vyriausybės svarstyti galimybę patobulinti mokestinę politiką ir sudaryti darbdaviams, kuriantiems darbo vietas probleminėse savivaldybėse, visapusiškai palankesnę mokestinę aplinką.

Merai taip pat atkreipė dėmesį ir į infrastruktūros svarbą. Daugumoje savivaldybių, kuriose didžiausias nedarbas, ji nėra tinkamai išvystyta, todėl verslas renkasi didžiuosius miestus. O sprendžiant vieną ar kitą klausimą aktualų verslui, tačiau nors kiek susijusį su valstybei priklausančia žeme, merai tai įvardino kaip nelengvai įveikiamą biurokratinę kliūtį.

Diskusijoje dalyvavusių tam tikrų ministerijų atstovų pasiūlymas merams ieškoti savo savivaldybių išskirtinumo verslui pritraukti ir užimtumui didinti, nors atrodo ir gražiai, tačiau praktikoje abejotina, kad visi galėtų tai realizuoti be įvairiapusės valstybės pagalbos.

Ūkio ministerijos misija yra kurti palankią teisinę ir ekonominę aplinką ūkio plėtrai ir taip užtikrinti visuomenės gerovę bei užimtumą. Tad Vyriausybei pasiūlyta pagrindines jėgas sutelkti į šios ministerijos rankas, kad ji tinkamai įgyvendintų savo funkcijas (ypač ūkio plėtros savivaldybėse) bei skirti ypatingą dėmesį savivaldybių merų išsakytoms problemoms spręsti.

Socialinių reikalų ir darbo komitetas jau antri metai dalyvauja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos organizuojamame socialiniame projekte „**Įmonių dienos vaikams ir su vaikais**“, kurio metu įmonės ir įstaigos kviečiamos supažindinti globos institucijose augančius vaikus su savo vykdoma veikla. Seime šįkart apsilankė Utenos vaikų globos namų auklėtiniai. **2014 m. lapkričio 4 d.** vykusiam susitikime globos namų auklėtiniai itin domėjosi Seimo nario veikla, darbo komitete ypatumais, teiravosi Studijų ir darbo derinimo galimybėmis.

2014 m. lapkričio 6–7 d. Socialinių reikalų ir darbo komitetas kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija surengė tarptautinę konferenciją „**Vaiko teisių apsaugos pasiekimai: iššūkiai ir galimybės**“, skirtą Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 25-mečiui paminėti.

Lietuva, prisijungdama prie Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ir kitų tarptautinių dokumentų, įsipareigojo užtikrinti vaikams konvencijoje numatytas socialines, ekonomines, politines vaiko teises. Dvi dienas vykusioje konferencijoje kalbėta apie vaiko teisių apsaugos pasiekimus Lietuvoje ir ateities iššūkius bei galimybes, siekiant stiprinti vaiko teisių apsaugą, įgyvendinant nacionalinius ir tarptautinius teisės aktus kovoje prieš vaikų seksualinį išnaudojimą ir prievartą, smurto artimoje aplinkoje prieš vaikus mažinimą bei vaiko teisių užtikrinimą šioje srityje. Pasidalinta gerąja tarptautine praktika ir patirtimi.

Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija surengta tarptautinė konferencija Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 25-mečiui paminėti. Seimo kanceliarijos (aut. D. G. Barysaitė) nuotr.

Be to, konferencijos metu, **lapkričio 6 d.**, Parlamento galerijoje vyko **socialinė-informacinė akcija „Vaiko globa – neįkainojama dovana“**. Prie informacinio stendo „Globa-dovana“ vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybų specialistai dalijosi informacija apie vaiko globą šeimoje ir įvaikinimą. **Lapkričio 7 d.** vyko vaikų kūrybinės dirbtuvės, kuriose vaikų ir jaunimo organizacijos pristatė savo darbelius bei veiklas.

2014 m. gruodžio 3 d., minint Tarptautinę žmonių su negalia dieną Socialinių reikalų ir darbo komitetas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Lietuvos specialiosios kūrybos draugija „Guboją“ surengė **neįgaliųjų kūrybinį sambūrį „Sugriaukime sienas!“**.

Tarptautinės žmonių su negalia dienos minėjimo akcentas – **neįgaliųjų parodos–mugės „Pasaulis mano akimis“ atidarymas**. Parodą atidarė komiteto pirmininkė Kristina Miškinienė ir Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos (LSKD) „Guboją“ pirmininkė Viktorija Vitaitė. Parodos dalyvius smagia muzika džiugino LSKD „Guboją“ „Spalvų“ orkestras.

Neįgaliųjų kūrybiniame sambūryje įdomiausius kultūrinius projektus, skatinančius neįgaliųjų ir sveikųjų žmonių tarpusavio supratimą ir bendradarbiavimą, pristatė Lietuvos specialiosios kūrybos draugija „Guboją“, Druskininkų šeimos paramos centras, Druskininkų teatras „Niša“, Lietuvos žmonių su negalia sąjunga, Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos ir Kauno neįgalaus jaunimo užimtumo centrai, kitos organizacijos.

Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto Tarptautinės žmonių su negalia dienos minėjimas. Seimo kanceliarijos (aut. O. Posaškova) nuotr.

Sambūrio dalyvius pasveikino šio renginio globėjas Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius, komiteto pirmininkė K. Miškinienė, Socialinės apsaugos ir darbo ministro patarėja Giedrė Vitė, LSKD „Guboją“ pirmininkė V. Vitaitė. Renginyje dalyvavo apie 200 neįgaliųjų ir neįgaliųjų kultūrinės veiklos srityje dirbančių arba ją remiančių asmenų.

Renginio dalyviams koncertavo III jaunųjų neįgaliųjų muzikos atlikėjų konkurso-festivalio „Perliukai“ laureatai ir jų draugai: Šiaulių m. savivaldybės globos namų dienos socialinės globos centro „Goda“ orkestro grupė, pianistės Dainora Laukžemytė ir prof. Aleksandra Žvirblytė, dainininkai Emilis Korickis, Ilja Aksionovas, Lidija Gurova, Vita Pimpienė.

Pasak komiteto pirmininkės K. Miškinienės neįgaliųjų kūrybinis sambūris įrodė, kad kūryba ir menas vienija neįgaliuosius ir sveikuosius bei padėjo sugriauti neregimą sieną tarp šių dviejų pasaulių, pagilino vieni kitų supratimą.

2015 m. vasario 25 d. Seime vyko Socialinių reikalų ir darbo komiteto bei Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ surengta **apskritojų stalo diskusija „Mama, pailsėk!“**. Apie laikinojo atokvėpio tarnybų steigimo aktualumą, kylančius iššūkius ir perspektyvas diskutavo neįgaliųjų organizacijų, savivaldos, kitų institucijų atstovai.

Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto apskritojų stalo diskusija „Mama, pailsėk!“ ir spaudos konferencija „Šešėlinė JT Neįgaliųjų teisių konvencijos ataskaita: ar neįgaliųjų šeimos pagaliau sulauks atokvėpio“. Seimo kanceliarijos (aut. O. Posaškova) nuotr.

Renginio globėja, komiteto pirmininkė Kristina Miškinienė, sveikindama diskusijos dalyvius pažymėjo, kad „derėtų labiau plėsti bendruomenines paslaugas pažeidžiamoms visuomenės

grupėms, jas daryti patvaresnėmis, stiprinti bendradarbiavimą tarp savivaldybių. Todėl svarbus vaidmuo tenka nevyriausybiniams organizacijoms, kurios gali tapti patikimais savivaldybių partneriais ir profesionaliais paslaugų teikėjais“. „Kaip puikus gerosios praktikos pavyzdys, užtikrinantis neįgaliųjų ir jų artimųjų gyvenimo kokybę, galėtų būti įvardijamas laikinojo atokvėpio paslaugas inicijuojantis projektas Lietuvoje“, – sakė K. Miškinienė.

Neįgaliųjų gyvenimo kokybės klausimą aptarė Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ asociacijos vadovė Dana Migaliova. Pasak jos, šiuo metu Lietuvoje gyvena 152 tūkst. neįgaliųjų, kuriems kompleksinių paslaugų teikimas šalyje nėra išplėtotas. Pasak D. Migaliovos, savivaldybių ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas, steigiant laikinojo atokvėpio tarnybas, spartintų deinstitutionalizacijos procesą, užtikrintų galimybę neįgaliesiems bei jų artimiesiems oriai ir kokybiškai gyventi bendruomenėje, tvirtėtų NVO santykiai su savivaldomis, gerėtų šeimų santykiai, stiprėtų NVO administracijos vadyba.

Renginyje aptartos bendruomeninių paslaugų plėtros perspektyvos, savivaldybių ir NVO bendradarbiavimo bei laikinojo atokvėpio paslaugų teisinio reglamentavimo klausimai, pristatytos Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijos psichikos sveikatos srityje.

2.5. KOMITETO VIZITAI

2014 m. rugsėjo 4-5 d. Pietų Lenkijoje vyko tarptautinis Ekonomikos forumas, kuriame dalyvavo 2,5 tūkst. dalyvių iš viso pasaulio. Plenariniuose posėdžiuose ir sekcijose buvo aptarta daug įvairių temų: geopolitinės, ekonominės, energetinės, socialinės, sveikatos ir aplinkos apsaugos bei kitų. Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkė Kristina Miškinienė buvo pakviesta kartu su Vokietijos, Belgijos, Slovakijos, Lenkijos ir Europos komisijos atstovais dalyvauti „Demografiniai pokyčiai ir iššūkiai darbo rinkai“ sekcijos darbe ir pristatyti Lietuvos situaciją.

Komiteto pirmininkė

Kristina Miškinienė